

УДК 94(477):271.222(2-283)«192/193»

І.В.Мошик

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У ГЛУХОВІ У 20-ті – 30-ті РОКИ ХХ ст.

У статті аналізується проблема діяльності Української Автокефальної Православної Церкви у м. Глухові у 20-ті – 30-ті роки ХХ ст. Виокремлюються питання функціонування її Глухівської окружової організації та підпорядкування церковних громад міста означеній конфесії.

Ключові слова: Глухівська округа, автокефальна громада, Трьох-Святська церква, старослов'янська орієнтація.

В сучасних умовах формування української національної церкви та відновлення її традицій актуальною постає проблема науково-історичної ретроспективи з метою вивчення та аналізу діяльності Української Автокефальної Православної Церкви (далі – УАПЦ) періоду національної церковної автономії 20-х – 30-х років ХХ ст.

Для визначеності й ефективності аналізу конфесійно-церковного життя в Україні та його впливу на соціально-політичні, духовні й етнокультурні процеси нації слід виокремлювати та досліджувати зазначені проблеми в регіональному вимірі, де яскраво ілюструються здобутки та втрати української церкви на шляху її історичного становлення. Всебічне та глибоке розкриття цієї проблематики потребує не тільки залучення та введення до наукового обігу широкого кола документів регіонального характеру, а й їх ґрунтовне вивчення, перспективний аналіз та узагальнення напрацювань рекомендаційного характеру.

Питання необхідності формування, становлення та діяльності національної церкви обґрунтовували такі дослідники, як С.І. Зідорук [1; 2], О.В. Шуба [3], А. Колонний [4; 5]. Мається аналіз текстів літописів парафій УАПЦ, де А. Зінченко [6] подає соціокультурні та ментальні зрізи процесу формування осередків цієї церкви й характерні вияви національної ідентичності мешканців Сіверщини й Середнього Подніпров'я у зазначений період. Автором здійснювалася публікація окремих документів джерельної бази функціонування автокефальної церкви на Глухівщині у 20-ті роки [7], проте ґрунтовний аналіз проблем діяльності регіональних відділень УАПЦ не проводився.

В роки національного революційного протистояння 1917–1921 рр. в Україні поширився рух за українізацію церкви та її автокефалію, відновлення в ній соборного устрою на чолі з власним патріархом. Прихильники автокефалії активно просували ідеї незалежності та українізації УПЦ. 1 січня 1919 р. у Києві був проголошений «Закон про автокефалію Української Православної Церкви та її вищий уряд». Директорія навіть намагалася добитись визнання автокефалії православної церкви в Україні Вселенським патріархом. У березні 1919 р. православні українці заснували гурток для створення української православної громади, який потім організувався у парафію. Віруючі отримали можливість ство-

рювати громади без санкції церковної ієрархії, зареєструвавши лише свій статут в органах місцевої влади. Це було сприятливим для прихильників автокефалії, оскільки вони ще не мали власної ієрархії.

Ключову роль у поширенні українського церковного руху відіграв Всеукраїнський церковний православний собор у жовтні 1921 р. Серед його делегатів були і представники Глухівщини, зокрема А.П. Коломієць від парафії с. Дубовичі, «з повертанням якого до парахвії вона доконче українізувалася 21/Х 1921 року» [6, с. 349]. Почали відкриватися автокефальні парафії в українських губерніях. Кожна з таких громад отримувала право на існування після реєстрації свого статуту в органах Центральної міжвідомчої комісії у справах союзів та товариств (обществ), МЕКОСО, яка входила до складу адміністративно-організаційного управління НКВС.

Слід враховувати загальну суперечливість цих процесів: з одного боку, підрив довіри до старої царської церкви, поширення настроїв реформування церковного життя, до яких в умовах України додалися й вимоги національного характеру; з іншого, різноманітність настроїв духівництва й вірян у підходах до діяльності церкви в умовах суспільного протистояння. Національний церковний рух охоплював лише частину священнослужителів та віруючого люду, а значна кількість духівництва і вірян дотримувалася церковного консерватизму. На початку 1920-х років питома вага чисельності громад УАПЦ на Чернігівщині становила лише 10 % (за кількістю громад) і понад 8,3 % за кількістю вірних. У Глухівському повіті у 1921 р. діяла лише одна парафія національної церкви, у 1922 р. – дві, а у 1923 р. їх кількість знову зменшилась до однієї [6, с. 354].

Діяльність УАПЦ у регіонах була слабо забезпечена інформаційно, тому формування її низових структур найтісніше пов'язане з виявами української ідентичності, на які впливали як історичний контекст та особливості соціокультурних процесів на місцях, так і наявність ініціаторів українізації церковного життя, здатних своїми діями викликати резонанс у середовищі парафіян та духовенства. У цій справі важливими були такі заходи, як проведення на запрошення громади зразкових служб авторитетними священниками УАПЦ. З приводу вищезазначеного, автор історії парафії с. Годунівки (Покровська парафія) повідомляв: «До свят Петра і Павла 1923 року члени нашої Покровської парахвії мали деякі непевні й смутні чутки, що десь в Дубовичах чи Ярославці мається якась Українська церква; коли ж на свято Петра і Павла у Глухові, який стоїть у 7-ми верстах від Годунівки, дзвінко вперше залунала в Троїцькому Соборі Божої служба на рідній мові, то годунівців у ньому було чимало, і хоч мови української і мало помітно в балачках годунівців, вони все-таки побувавши в цьому Соборі та почувши цю Святу Службу, яка допадала в самісіньку глибину їх душі й захоплювала її цілком, не можна було вже не визнати і не почути, що вона ця мова і служба, близька та рідна душі» [6, с. 356].

Існували різні перепопи соціального та політичного характеру, що стояли на шляху українізації церковного життя на Глухівщині, зокрема і строкатість настроїв у парафіяльних громадах краю: від активної позиції частини мешканців до пасивної й вичікувальної (у значній кількості духівництва і вірян), і, нарешті, до неприховано ворожої (у старого єпископату та чернецтва). Тому активізація УАПЦ у регіоні стала більш помітною у другій половині 20-х років.

З 1925 р. у Глухівському окрузі, незважаючи на заперечення Глухівського округового виконавчого комітету, діяла Округова церковна рада Української Автокефальної Православної Церкви, статут якої був зареєстрований Чернігівською губернською МЕКОСО під № 817 [8, арк. 16]. У статуті зазначалося, що Глухівська округова церковна рада церковних об'єднань парафій УАПЦ, виконуючи загальну мету Української Автокефальної Православної Церкви – «морально-релігійне виховання української людності на ґрунті чистих євангельських заповітів Христа з рішучим відмовленням від старорежимних принципів російської цареславної та панеславної церкви, проводячи в життя основи соціальної правди» [8, арк. 18] – зобов'язувалася тримати у своїй компетенції виконання рішень та постанов округових, крайових та Всеукраїнських церковних соборів; розв'язання нагальних конфесійних проблем, які виникали на території Глухівського округу; догляд через священників та місцеві парафіяльні ради за морально-релігійним життям всієї УАПЦ на Глухівщині; ухвалення кандидатів на священнослужителів та затвердження чи усунення (за постановами парафіяльних соборів) церковного керівництва в парафіях; контроль за життям парафіяльних об'єднань та розв'язання непорозумін між ними та священниками; задоволення потреб парафій богослужбовою і релігійно-освітньою літературою, періодичними церковними виданнями та культовим начинням; організацію підготовки «священнодіячів» та диригентів церковних хорів шляхом утворення курсів та шкіл [8, арк. 18 зв.].

У статуті чітко виокремлювалися питання формування відповідних закладів для розвитку релігійно-філософської думки, однак шляхи вирішення зазначеної проблеми не визначалися. Проте релігійно-освітній напрямок конкретно окреслювався проведенням конфесійної просвітницької діяльності «для виховання віруючої людності» у формі лекцій, рефератів, диспутів, слухань, концертів.

У 20-х роках ХХ ст. радянські форми та засоби ідеологічного обробитку позначилися навіть на діяльності церковних конфесій, а революційно-пролетарські штам-

Трьох-Святська церква у Глухові, 1930 р.

пи використовувались у церковній документації, наприклад: «Глухівська округова церковна рада проводить своє керування церквою через: а) Великі збори округової церковної ради, що відбуваються двічі на рік; б) Пленум округової ради, що відбувається щомісячно; в) Президію округової церковної ради, яку обирають Великі збори терміном на один рік і яка працює щоденно» [8, арк. 18 зв.].

Кошти глухівської округової ради УАПЦ склалися з добровільних пожертвувань від парафіяльних об'єднань та від окремих осіб віруючих. Контроль за надходженнями та витратами здійснювався через ведення відповідної книги добровільних пожертв та прибутків [8, арк. 19]. Ліквідація Глухівської округової церковної ради УАПЦ мала здійснюватися лише тоді, коли число парафій було б менше двох, за постановою Глухівського округового церковного собору та за постановою відповідних республіканських органів влади у разі порушення Радою декрету про відокремлення церкви від держави [8, арк. 19].

Однак, основною перепоною для існування Глухівської округової церковної ради УАПЦ було досить волево ставлення до неї місцевої влади, яка у цей час всіяко намагалася не допустити розширення сфери

впливу зазначеної конфесії. У січні 1926 р. до НКВС надійшов лист від Глухівського округового виконавчого комітету, в якому зазначалося, що «...на терені Глухівської округи існує округова церковна рада УАПЦ, статут якої невідомо по яким причинам і на якій підставі було зареєстровано Чернігівським губернським МЕКОСО у 1925 р., проте з огляду обставин місцевого характеру з політичного боку виконавчий комітет вважає безумовно необхідним ліквідацію Глухівської церковної ради УАПЦ» [8, арк. 16]. Серед причин «місцевого характеру» зазначалися наступні: неправильні оформлення та реєстрація статуту; невідповідність обраних на з'їзді членів округової церкви з кооптованими пізніше; відсутність у статуті пункту, що округова церква може бути ліквідована за невиконання статуту. Такі «нестерпні» порушення засвідчили підписами завідувач округовим адмінвідділом Яковлів та начальник округової філії культів Сутуленко [8, арк. 16 зв.]. У відповідь на «кричущі неподобства» заступник Наркомату внутрішніх справ, начальник адмінвідділу Фадієв санкціонував закриття округової церковної ради на Глухівщині: «...у справі ліквідації статуту Глухівської округової церковної ради (липківської) НКВС повідомляє, що з огляду на те, що статут Всеукраїнського об'єднання автокефальних громад не зареєстровано, а за листом НКВС з 26.10.25 р. за ч. 2640/т таке об'єднання не може мати будь-яких місцевих управлінь, Глухівську окрцерковну раду на зазначених у вашому листі мотивах слід ліквідувати» [8, арк. 14]. Але у лютому 1926 р. Державне політичне управління при РНК таку ліквідацію не схвалило [8, арк. 12]. Розподіл Глухівських храмів між церковними конфесіями у 1927 р. поданий у наступній таблиці (мова оригіналу)

Список религиозных обществ Глуховского района 1927 г. [10, арк. 4]

Город, село	При каком молитвенном доме находится	Религиозная группа или течение	Число членов
Глухов	Николаевская	синодальная ¹	200
	Покровская	автокефальная	1000
	Трех-Анастасиевская	временно закрыта	
	Вознесенская	автокефальная	452
	Рождества Богородичная	автокефальная	973
	Соборная Троицкая	-	146
	Трех-Святкая	старославянская	160
	Еврейская	еврейская	287
Спасская	синодальная	314	

УАПЦ позиціонувала себе як реформаторська церква. Для більшої переконливості та відчутного контрасту вона намагалася всіляко протиставляти себе церкві ста-

рослав'янської «тихонівської орієнтації» (православна церква Московського патріархату на чолі з патріархом Тихоном, що активно підтримував в часи громадянського протистояння білогвардійський рух). У меморандумі Глухівської округової церковної Ради УАПЦ, поданому у 1927 р. до Глухівського округового адміністративного відділу по філії культів, зазначалося: «УАПЦ як реформаторська революційна організація є перша й найбільш глибока на Україні серед свідомих віруючих робітників і селян, користується повним довір'ям особливо зараз, коли ретельно проводиться повна українізація всіх інституцій і шкіл. ... Вона визволяє рішуче душу меншого брата від вікового намулу князів, віку цього царепатріархату. ... Старі форми церковного життя, що базуються на монархізмі, як патріаршество, щоб ця форма нагадувала їм про давно минулий монархізм, до якого дійсно прагне патріарша (тихонівська) орієнтація, не може мати місця в Радянському Союзі, зокрема на Україні. Взагалі відомо, що тихонівська орієнтація виявила себе належною до монархічної партії з метою відродження царату, тому її єпископи і вищі керівники як контрреволюціонери одержали собі належне засудження з боку Радянської влади і широких кіл людності» [9, арк. 23]. Хоча російська тихонівська церква офіційно режимом не підтримувалася, але на Глухівщині саме їй влада надавала перевагу, що простежується при аналізі документальних джерел, які засвідчують міжконфесійні протистояння того часу.

У лютому 1926 р. до НКВС надійшла заява ініціативної групи віруючих громад Глухівщини старослов'янської орієнтації з проханням дозволу на проведення округового з'їзду представників релігійних громад і духовництва цієї орієнтації з метою відновлення у регіоні її вищої церковної ієрархії. Вирішення проблеми потребувало делікатного підходу з огляду на мінливу офіційну політику уряду щодо зазначеної церкви та уподобань місцевих чиновників. У кінці березня того ж року до Глухівського окркрадмінвідділу від НКВС надійшов таємний циркуляр із «соломоновим рішенням»: «...НКВС пропонує вам, не реєструючи статуту групи старослов'янської Глухівської округи, що відокремилась від реакційного тихонівського духовництва, до належного у цій справі повідомлення НКВС дати цій групі можливість легальної праці і виконання функцій управлінчаського органу релігійних громад, що приєднуються до цієї групи. ... У справі подання ініціативної групи про видачу їм дозволу на улаштування з'їзду, то на думку ТВ ДПУ УСРР це питання слід залишити без відповіді» [8, арк. 1–6]. Про проблемність вирішення таких питань зазначалося у черговій гнівній відозві УАПЦ: «Перереєстрація парахвій зупинилась, бо там, де українці отримали статuti, тихонівці одержали без статутів договори і церкву, а тому українці не хочуть тратити даремно гроші на статuti» [6, с. 357].

У 1927 р. у м. Глухові створюється Білополівська гро-

1. Українська синодальна (обновленська) церква діяла в Україні у 1925–1946 рр. Ідеологи цього руху виступали за оновлення церкви, демократизацію управління та модернізацію богослужіння. У 1922–1927 рр. ця церква була єдиною православною організацією, яку визнавала радянська влада. До 1927 р. до її лав перейшла майже половина всього єпископату Російської православної церкви.

мада Української Автокефальної Православної Церкви при Трьох-Святському храмі, який вона намагалась витребувати у місцевої влади для користування: «...майже чотири роки ми піклуємося про відродження своєї парафії й приєднання її до спілки УАПЦ й українізації храму нашого та всього щодо служб Божих на нашій рідній мові. Чотири роки ми робітники й селяни, батьки яких були будівничими Трьох-Святського храму, мешканці тієї ж парафії, не дивлячись на наші бажання, історичне право й зусилля, ми не можемо ніяк українізувати й повернути українській громаді свій рідний храм і примушені ходити молитись по всіх церквах м. Глухова» [9, арк. 3–3 зв.]. До поданої до Глухівського окрадінівділу заяви додавалися списки з підписами у складі 205-ти осіб, що належали зазначеній громаді. Серед них відомі глухівчанам прізвища Дубіна, Артюх, Сенченко, Черненко, Прокопенко, Шутко, Тарасенко, Юрченко, Гриценко, Слідюк, Шумицький, Муковоз, Мельник, Смоленський, Терпиловський та ін. [9, арк. 4–5].

Проте, на момент чергового звернення храм вже належав віруючим старослов'янської (тихонівської) громади. Виникли суперечності між представниками двох конфесій щодо використання храму. Автокефали пропонували здійснювати службу по чергово, старослов'яни ж заперечували таку можливість. У зв'язку з невизначеністю ситуації Глухівська округова церковна Рада УАПЦ подала до Глухівського округового адміністративного відділу по філії культів меморандум, цитати з якого наводяться вище. Питання використання Трьох-Святського храму було вирішено не на користь УАПЦ. У відмові зазначалося, що «НКВС, розглянувши ваше подання і заяву автокефальної релігійної громади при Трьох-Святській церкві м. Глухова і беручи до уваги, що цією церквою в цей час користується досить численна кількість членів старослов'янської громади, що налічує 439 осіб (за вищезазначеним списком релігійних громад 1927 р. вказано 160 осіб – прим. автора) і, що зазначена церква в користуванні старослов'янської громади міста Глухова – одна, не вважає за можливе санкціонувати вашу ухвалу про передачу церкви автокефальній громаді, яка має певну змогу задовольняти свої релігійні потреби в інших молитовних будинках цієї орієнтації. НКВС звертає вашу увагу, що в випадках, аналогічних цьому, округовому адміністративному відділу треба ставитись особливо обережно до питань про вилучення останньої церкви від віруючих тієї чи іншої орієнтації. Пропонуємо вам лишити Трьох-Святську церкву м. Глухова в цілковитому користуванні місцевої старослов'янської громади» [9, арк. 1, 6].

Вознесенська церква у Глухові. Сучасний вигляд

Для збільшення кількості осіб, належних старослов'янській Білополівській громаді, представники цієї церкви швидко підробили відповідні списки, про що зазначалося у таємному листі Глухівського окрадінівділу до НКВС: «Коли тільки-но надійшла заява від автокефальної групи про передачу Трьох-Святської церкви, старослов'янська громада, побачивши, що їх меншість, стала збирати списки по усьому Глухову, роблячи підробку власноручних підписів, записів до списків тих, що не мешкають у Глухові, та неповнолітніх, що свідчить про це прикладами розписки громадян та звірки ЗАГСУ від 8 березня 1927 р.» [9, арк. 7]. Навіть не дивлячись на такі явні протизаконні порушення як місцева, так і центральна влада були непохитними у своїх рішеннях, адже віяння часу невпинно змінювалися. На межі 20-х – 30-х років українізаційні процеси поступово згорталися, а церква, як і всі інші громадські та державні установи, уніфіковувалась.

Для пришвидшення передачі храмів автокефалів іншим конфесіям проводилися заходи з метою дискредитації автокефальних громад. Одним з них була ревізія майна Глухівського Вознесенського храму у жовтні 1927 р., що належав автокефальній громаді. В перевірочному акті зазначалося: «Мы комиссия в составе Жа-

рова, Кравченко и председателя религиозной общины Садовничего Ф.И. в присутствии помощника церковного старосты Лученка Я.Н. произвели проверку культового имущества Вознесенской церкви. При сем оказалось:

Книга описи культового имущества находилась в руках религиозной общины, составлена не полностью, не указывается длина некоторых предметов, вес и оценка их, например ковры не были измерены, кроме того книга описи культового имущества разорвана на несколько частей и испачкана, по которой не удастся установить количественность и качественность предметов находящихся в церкви, а также продолжить по ней запись занесенных предметов. Не занесены нижеследующие предметы: 7 метров резной парчи; 2 шт. покровицы разных мелких; 1 шт. покрывал на ризу; 8 шт. поручников; одне счета маленькие; два колокольчика маленьких.

Не оказалось предметов: 3 шт. покрывал бархатных на аналой, жупан пономаря темносинего цвета.

Отмечено невнимательное и не бережное отношение к имуществу, которого часть расхищена, а также к записи в книгу и хаотическое состояние последней, куда не представляется возможным занести предметы обнаруженные комиссией, а также представить оценку всему имуществу, измерить и свесить некоторые предметы находящиеся в пользовании Вознесенской церкви, а также сделать оценку имущества, а именно: 10 шт. ковров, 7 из них длина по 2 м., ширина 1 ¼ м, один – длина 1 ½ м, ширина 1 м; один – 2,374 м, ширина 2 м, а один 1 ¼ м длиной, а шириной ¾ м, а всего 10 шт.» [11, арк. 19–21]. Не дивлячись на скаргу автокефальної громади Вознесенської церкви до НКВС, де заперечувались зазначені в акті перевірки проблеми з майном і документально підтверджувалась його наявність («майно все ціле і в належному стані») [12, арк. 2], у грудні цього ж року Нарком внутрішніх справ на основі наказу місцевої влади, де зазначалися чисельні порушення, зокрема «пункт 5 договору про надання відомостей про культове майно Вознесенської церкви та неохайне поводження з ним» [11, арк. 17–18], а також «...з огляду на те, що автокефальні громади міста Глухова мають у своєму користуванні ще три міські церкви, тоді як віруючі синодальної церкви користуються лише одною (за вищезазначеним списком релігійних громад 1927 р їх було дві. – Прим. автора)» [12, арк. 17] – видав розпорядження про розірвання договору з автокефальною громадою Вознесенської церкви та передачу її у користування синодальної громади [11, арк. 17–18].

УАПЦ при більшовицькому режимі проіснувала недовго. Вона не мала можливостей в ізолюванні від світу державі налагодити зв'язки з іншими православними церквами та отримати своє визнання Вселенським православ'ям. Більшовицький уряд, усвідомивши небезпеку, яку створювала для нього УАПЦ, посилили звинувачення у націоналізмі, сепаратизмі, контрре-

волюції та петлюрівщині. Уже у 1930 р. УАПЦ була ліквідована за «антирадянську діяльність». Почалися масові репресії автокефальників.

Модель взаємовідносин влади і церкви, яка склалася у 20-ті – 30-ті роки минулого століття в Радянській Україні, була цілком закономірною в силу не лише суб'єктивних прагнень режиму, а й завдяки дії об'єктивних чинників. Не лише партійно-державні структури насаджували саме таку модель, але й суспільство дозволило її втілення, сприйняло такий перебіг справ, стало повноправним творцем нового змісту стосунків влади і церкви.

Національне відродження будь-якого етносу, як це засвідчує історія, не лише стимулює активізацію релігійної і суспільної діяльності різних конфесій на його національному ґрунті, а й зумовлює виокремлення питання про національну релігію цієї соціальної спільноти, її інституалізацію. А самостійні національні церковні інститути може мати лише незалежна держава.

ПОСИЛАННЯ

1. Здіорук С.І. Етноконфесійність // Релігієзнавчий словник [За ред. А. Колодного і Б. Лобовика] – К.: Четверта хвиля, 1996. – С. 110–111.
2. Здіорук С.І. Етноконфесійна ситуація в Україні та міжцерковні конфлікти. – К.: НІСД, 1993. – С. 9–32.
3. Шуба О.В. Релігія в етнонаціональному розвитку України (політологічний аналіз). – К.: Криниця, 1999. – 243 с.
4. Колодний А. Релігійні процеси в Україні: реалії сьогодення // Релігія і церква в контексті реалій сьогодення. – К., 1995. – 118 с.
5. Колодний А. Національна Церква українців як форма їх духовного самовираження – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://centerculture.uagate.com/?p=337>
6. Зінченко А. Українізація церковного життя на Сіверщині й Середньому Подніпров'ї (за матеріалами історії парафій УАПЦ 1917-1925 рр.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ipriend.gov.ua/uploads/nz/nz_55/zinchenko_ukrainizatsia.pdf
7. Мошик І.В. Меморандум Глухівської округової організації Української автокефальної православної церкви // Ніжинська старовина. Збірник регіональної історії та пам'яткознавства. – Ніжин-Київ, 2017 – Випуск 24 (27). – С. 62–66.
8. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі ЦДАВО України), ф. 5, оп. 2, спр. 2223, 30 арк.
9. ЦДАВО України, ф. 5, оп. 3, спр. 286, 66 арк.
10. ЦДАВО України, ф. 5, оп. 2, спр. 980, 27 арк.
11. ЦДАВО України, ф. 5, оп. 2, спр. 2194, 27 арк.
12. ЦДАВО України, ф. 5, оп. 3, спр. 287, 38 арк.

Мошик І.В. Українська Автокефальна Православна Церква в Глухове в 20-е – 30-е роки ХХ в.

В статті аналізується проблема діяльності Української Автокефальної Православної Церкви в г. Глухове в 20-е – 30-е роки ХХ ст. Розглядаються питання функціонування її Глуховської окружної організації та підпорядкування церковних общин города указанной конфессии.

Ключові слова: Глуховський округ, автокефальна община, Трех-Святская церковь, старославянська орієнтація.

Moshik I.V. Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in Hlukhiv in the 20s–30s years of the XXth century.

The article is analyzed the problem of the activities of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in the town of Hlukhiv in the 20s–30s years of the XXth century. The issues of the functioning of its Hlukhiv District Organization and the subordination of the church communities of the city of the said confession are considered.

Key words: Hlukhiv district, autocephalous community, Trioh-Sviatskaia church, Old Slavonic orientation.

15.04.2017 p.

j